

Život a prostředí

K charakteristice „života“ náleží také to, že je možný pouze díky přijímání energie a „živin“ z okolního, tedy vnějšího světa (a k tomu ovšem nutně náleží také odkládání nežádoucích nebo přebytečných látek zpět do okolí, eventuelně také jisté zbytečné resp. neplánované ztráty některých forem energie i některých produktů, a někdy dokonce jejich plánované ukládání v zájmu nebo k dobru jiných jedinců). Obvykle se mluví o tzv. látkové výměně, metabolismu, ale to je termín, jenž svým významem silně ochuzuje, redukuje bohatost vztahů mezi jednotlivými organismy a jejich prostředím. Toto ochuzení se stává nepřehlédnutelným (a také neomluvitelným) na vyšších úrovních – a přímo neodpuštělným v případě člověka. Právě člověk je víc než i ti nejvyšší (ovšem co je tu „mírou“?) živočichové v prvních dobách svého života závislý na druhých lidech a na podmínkách, v nichž se má rozvíjet. Pochopitelně tomu není tak, že by byl „produktem“ svého okolí či prostředí, ale kvalita tohoto prostředí je mimořádně důležitá pro to, aby se rozvíjel správným směrem, aby se stával vskutku „člověkem“. A to právě není možné bez kontaktu s jinými lidmi, se společenstvím (třeba malým, zejména rodinným), bez navázání důvěryhodných a relativně pevných vztahů s docela určitými osobami (matkou, otcem, sourozenci, dalšími příbuznými, sousedy a jejich dětmi atp.). To vše je možno chápat nejen jako potřebu“ každého lidského individua, ale zároveň jako jakousi investici nejbližších (a případně i vzdálenějších) lidí do nového jedince, od kterého nejen jeho nejbližší, ale i celé větší společenství a vůbec celá společnost také něco očekávají, do kterého vkládají svá očekávání a své naděje, jemuž předávají své programy a plány, na jejichž naplnění sami nestačí – třeba už jen z časových důvodů. Právě tato očekávání mohou hrát v některém lidském životě mimořádnou roli – někdy ovšem mohou vést i k nadměrnému zatěžování a depresím. Jak je vidět, musíme k onomu tzv. „prostředí“ vždycky přihlížet i v rovině kulturní, duševní, myšlenkové a duchovní; nikdy se nesmíme smířit s redukcí na bezpodmínečné potřeby předpoklady pouhého přežití a dostačující „úživy“.

(Písek, 101004-1.)